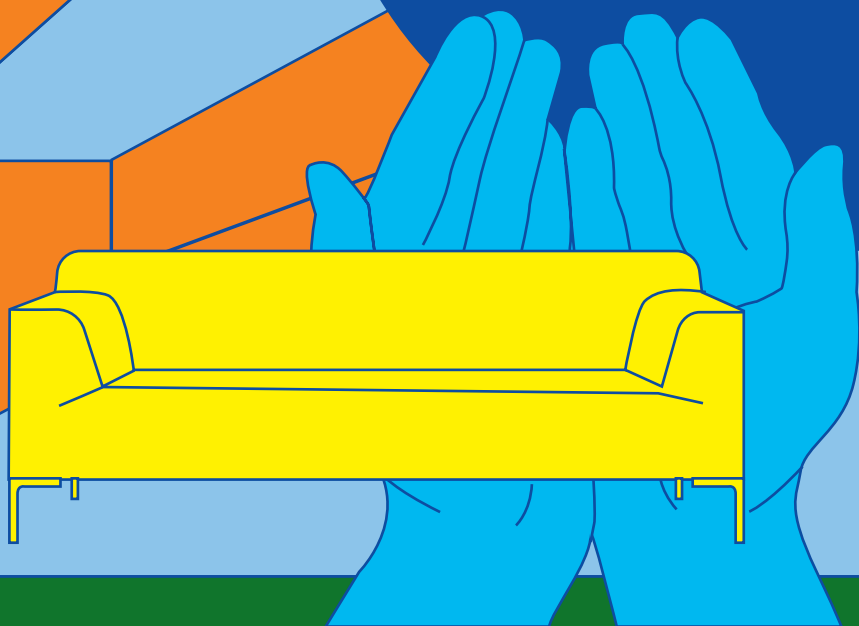

Handreiking Zorgplicht

Het voortgezet onderwijs is er ook voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Scholen* zorgen voor een passend onderwijsaanbod binnen de eigen school of, indien nodig, op een andere school of in een gespecialiseerde onderwijsvoorziening. Dat laatste noemt men zorgplicht.

Deze handreiking is bedoeld om duidelijkheid te bieden over de wijze waarop binnen SWV POBV uitvoering aan deze zorgplicht wordt gegeven. De uitvoering is conform de uitgangspunten uit het Ondersteuningsplan 2025-2029. Doel is zo veel mogelijk leerlingen binnen het regulier onderwijs te ondersteunen en thuiszitters te voorkomen.

** In deze handreiking wordt gesproken over scholen, omdat deze feitelijk zijn belast met de uitvoering van de zorgplicht jegens hun leerlingen. Wettelijk gezien is echter het bevoegd gezag verantwoordelijk.*

Zorgplicht binnen SWV POBV

Wat is zorgplicht?

Voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben op school geldt de zorgplicht. De leerling krijgt ondersteuning op school, of de school zoekt een passende andere plek. Scholen zijn verplicht ervoor te zorgen dat iedere leerling op een passende plek terecht komt.

Uitgangspunten zorgplicht in SWV POBV Inclusiever onderwijs

Per 1 augustus 2025 komt het schoolondersteuningsprofiel te vervallen en moet het ondersteuningsaanbod in de schoolgids worden opgenomen. Hierbij gaat het zowel om de ondersteuning die de school zelf kan bieden als om de gespecialiseerde ondersteuning die met behulp van het samenwerkingsverband kan worden geboden. Doel is zo veel mogelijk leerlingen de benodigde ondersteuning in het regulier onderwijs te geven.

Daarnaast krijgen leerlingen per 1 augustus 2025 hoorrecht over het ontwikkelingsperspectief.

Concreet betekent dit dat ouders en leerlingen als zij onafhankelijke informatie en steun bij passend onderwijs willen, kunnen worden doorverwezen naar het Ouder- en Jeugdsteunpunt. Het Ouder- en Jeugdsteunpunt kan ouders en leerlingen informatie verstrekken over passend onderwijs en kan hen ondersteunen bij gesprekken met bijvoorbeeld de school.

Tot slot dienen de scholen alle leerlingen met een ontwikkelingsperspectief (OPP) te vragen of zij willen praten over dat OPP, hun eigen ontwikkeling en de ondersteuning die zij nodig hebben. Leerlingen moeten worden gehoord in alle fasen van het ontwikkelingsperspectief: opstellen, bijstellen, vaststellen en evalueren.

Dekkend en toegankelijk ondersteuningsaanbod

Samenwerkingsverbanden hebben als taak om met de aangesloten schoolbesturen te zorgen voor een dekkend ondersteuningsaanbod, zodat er in beginsel voor alle kinderen met een ondersteuningsbehoefte binnen de eigen regio een passend onderwijsaanbod is, zonder drempels of lange wachttijden.

Zorgplicht bij aanmelding

Bij schriftelijke aanmelding van een leerling onderzoekt de school binnen zes weken of plaatsing mogelijk is. Zo niet, dan zoekt de school in overleg met ouders naar een passende onderwijsplek op een andere school. Het samenwerkingsverband kan om advies worden gevraagd. Indien nodig kan de beslistermijn met vier weken worden verlengd.

Een school kan indien de verstrekte gegevens en bescheiden onvoldoende zijn voor het beoordelen van de aanmelding beslissen om een aanmelding niet te behandelen. Het bevoegd gezag geeft de ouders voordat de school de aanmelding buiten behandeling stelt de gelegenheid om de aanmelding binnen een termijn die de school heeft gesteld aan te vullen.

Een leerling kan op grond van artikel 8.5 van de WVO 2020 slechts worden toegelaten tot het eerste leerjaar in het voortgezet onderwijs 'indien deze voldoende is voorbereid op het volgen van voortgezet onderwijs'. Dit houdt in dat de leerling de basisschool heeft doorlopen en de doorstroomtoets heeft afgelegd dan wel dat anderszins uit diens onderwijsdossier blijkt dat de leerling beschikt over de capaciteiten om in het voortgezet onderwijs in te kunnen stromen.

Leerlingen afkomstig uit het primair onderwijs die al lang geen onderwijs volgen (de zogenaamde thuiszitters) beschikken in de regel niet over de capaciteiten die nodig zijn om onderwijs te volgen in het (speciaal) voortgezet onderwijs. Zo hebben zij vaak problemen om klassikaal onderwijs te volgen of om onderwijs conform het lesrooster te volgen.

Voor thuiszitters die jonger zijn dan 14 jaar en die worden aangemeld in het voortgezet onderwijs zonder dat een concreet perspectief bestaat op onderwijsdeelname geldt dat SWV POBV deze leerlingen terugverwijst naar het primair onderwijs, dat een oplossing zal moeten zoeken om deze leerlingen terug te geleiden naar onderwijs voordat zij in het voortgezet onderwijs starten.

Thuiszitters van 14 jaar en ouder dienen conform de wet wel in te stromen in het voortgezet onderwijs, ook als er nog geen mogelijkheden zijn voor volledige onderwijsdeelname. Voor deze groep leerlingen geldt dat SWV POBV op verzoek van de school van aanmelding zal onderzoeken of deze leerlingen via een arrangement bij het OPDC alsnog naar een reguliere onderwijsplek op een school binnen SWV POBV kunnen worden teruggeleid.

Toelating van leerlingen tot een school is geen wettelijk recht: de beslissing over de toelating ligt in principe bij het bevoegd gezag. Dat mag hiervoor een toelatingsbeleid hanteren, zolang dat transparant en consistent is en consequent wordt toegepast. In het toelatingsbeleid kunnen denominatieve aspecten een rol spelen, maar ook een gebrek aan plaatsruimte, de eventuele behoefte van de leerling aan extra ondersteuning en de mogelijkheden van de school op basis van het ondersteuningsaanbod zoals beschreven in de schoolgids. SWV POBV heeft in het ondersteuningsplan criteria vastgesteld op grond waarvan een lage, middenhoge, en hoge bekostiging wordt toegekend. Leerlingen die niet voldoen aan de criteria wordt een TLV onthouden, of er wordt een TLV afgegeven met slechts een lage of middenbekostiging, ook als dat betekent dat de school in kwestie de leerling dan niet kan toelaten wegens gebrek aan een geschikte groep waarin het kind kan worden geplaatst. Het kind wordt dan op de wachtlijst geplaatst. In situaties waarin de verwachting is dat bij een leerling zorg voorliggend is aan onderwijs zal SWV POBV met de school zoeken naar een alternatief voor de betreffende leerling buiten het onderwijs, bijvoorbeeld in een zorgonderwijsarrangement.

Wanneer eindigt de zorgplicht voor een school voor een aangemelde leerling?

De zorgplicht van een school eindigt op het moment dat ouders van een leerling een aanbod is gedaan op een andere school, die bereid is de leerling in te schrijven.

Ondersteuning en doorverwijzing

Extra ondersteuning binnen de eigen school

Scholen in SWV POBV bieden basisondersteuning en extra ondersteuning zoals die is opgenomen in het ondersteuningsaanbod. Voorbeelden hiervan zijn individuele begeleiding, specialistische ondersteuning en maatwerkprogramma's. Elke school binnen SWV POBV heeft een ondersteuningscoördinator en een schoolcontactpersoon.

Bovenschoolse voorzieningen en OPDC

SWV POBV heeft een Orthopedagogisch Didactisch Centrum (OPDC) voor leerlingen die door gedragsproblemen, uitval of dreigende schooluitval tijdelijk geen passend onderwijs op de eigen school kunnen volgen. Het OPDC biedt tijdelijke opvang en onderwijs om de schoolgang weer op te bouwen en een passend vervolg te adviseren. De school kan bij het samenwerkingsverband een aanvraag voor plaatsing van een leerling in het OPDC doen.

Een dergelijk verzoek wordt onderbouwd met een OPP dat met ouders is besproken. Het OPP geeft aan welke zorg de leerling nodig heeft en welk doel wordt beoogd met de plaatsing in het OPDC.

Het samenwerkingsverband overlegt met de school en de gedragswetenschapper van het OPDC over de aanvraag en neemt daarna een beslissing over een aanbod voor een arrangement in het OPDC.

In het OPDC worden verschillende arrangementen geboden, zoals:

Regulier arrangement

- Tijdelijke ondersteuning met als doel terugkeer naar regulier onderwijs of een andere vorm van passend onderwijs.

Binnenboord-arrangement

- Voor (vermoedelijk) hoogbegaafde leerlingen die dreigen vast te lopen of reeds vastgelopen zijn.

Thuiszitters-arrangement

- Maatwerk voor leerlingen die dreigen uit te vallen/zijn uitgevallen.

Een arrangement is in beginsel kortdurend, wordt toegekend voor een periode van 13 weken en kan eenmalig worden verlengd met een periode van 13 weken. Bij maatwerktrajecten wordt een arrangement voor langere tijd toegekend. Dit kan in uitzonderlijke situaties maximaal twee jaar duren.

Elk half jaar wordt geëvalueerd of het arrangement nog bijdraagt aan de doelstellingen van het OPP.

Gedurende het verblijf van een leerling in het OPDC blijft de leerling ingeschreven op de school. De school blijft nauw betrokken bij het voor de leerling opgestelde OPP en het bewaken van de in het OPP opgenomen doelstellingen.

Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor speciaal onderwijs

Als de ondersteuningsbehoefte van een leerling groter is dan de school gelet op het ondersteuningsaanbod kan bieden kan een TLV bij SWV POBV worden aangevraagd. Ouders worden betrokken bij de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring. De onderbouwing van een aanvraag voor een toelaatbaarheidsverklaring wordt opgenomen in het OPP, waarover op consensus gericht overleg plaatsvindt. Instemming van ouders met de aanvraag van een toelaatbaarheidsverklaring is echter niet verplicht.

Indien ouders medewerking aan de TLV-aanvraag weigeren of weigeren een zienswijze op de TLV-aanvraag te geven, zal zo goed en zo kwaad als dat gaat op basis van de beschikbare informatie een TLV-aanvraag bij het samenwerkingsverband worden ingediend.

SWV POBV neemt binnen acht weken een beslissing over de TLV-aanvraag en baseert zich op de beschikbare informatie.

Zowel ouders als de school kunnen bij het samenwerkingsverband bezwaar tegen deze beslissing aantekenen. Het samenwerkingsverband vraagt, alvorens op het bezwaar te beslissen, advies aan de Landelijke Bezwaardviescommissie Toelaatbaarheidsverklaring.

Voorkomen en aanpak van thuiszitters

Meldplicht bij dreigend thuiszitten

Als een leerling langer dan vier weken ongeoorloofd afwezig is, meldt de school dit bij de leerplichtambtenaar en het samenwerkingsverband. Hierbij wordt de M@ZL-aanpak gevolgd, gericht op een snelle en effectieve oplossing.

Oplossingsroutes voor thuiszitters

Om thuiszitten te voorkomen en op te lossen, hanteren scholen de volgende aanpak:

- Vroegtijdige signalering en preventie binnen de school
- Maatwerk in de school via extra ondersteuning
- Plaatsing in het OPDC voor intensieve begeleiding en terugkeer naar onderwijs
- Samenwerking met gemeenten en jeugdzorg voor bredere ondersteuning

Samenwerking en doorzettingsmacht

Samenwerking met ouders en leerlingen

Ouders worden actief betrokken bij het ondersteuningsproces en kunnen terecht bij het Ouder- en Jeugdsteunpunt van SWV POBV voor onafhankelijke informatie over en ondersteuning bij passend onderwijs.

Samenwerking met gemeenten en jeugdhulp

Scholen en het samenwerkingsverband werken samen met gemeenten op het gebied van leerplicht, leerlingenvervoer en jeugdhulp. Het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) stemt de samenwerking af.

Bindend advies van de directeur-bestuurder

De scholen in het samenwerkingsverband zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor een dekkend aanbod van onderwijsvoorzieningen. In beginsel dient er dus voor elke leerling een passende plek te zijn. Indien ouders er desondanks niet in slagen om een school voor hun kind te vinden omdat de aanmelding van hun kind wordt geweigerd, adviseert de directeur-bestuurder over de meest geschikte school in het samenwerkingsverband. Dat gebeurt op verzoek van de ouders of van de school waar de leerling is aangemeld indien de school meent dat de leerling daar niet kan worden toegelaten. Dat kan de school van aanmelding zijn, maar ook een andere school. De directeur-bestuurder hoort voordat er advies wordt uitgebracht eerst de betrokken scholen en de ouders. Binnen het samenwerkingsverband geldt de afspraak dat dit advies bindend is en dat de school die door de directeur-bestuurder wordt aangewezen de leerling toelaat en inschrijft.

Wat gebeurt er als ouders het aangeboden onderwijs weigeren?

Binnen SWV Passend Onderwijs Barneveld-Veenendaal (SWV POBV) werken scholen en het samenwerkingsverband samen om voor iedere leerling een passende onderwijsplek te realiseren. Soms accepteren ouders de aangeboden plek niet. Binnen SWV POBV wordt dan als volgt gehandeld:

Kind is nog niet ingeschreven

Stap 1: Gesprek en bemiddeling

- De school van aanmelding nodigt ouders uit voor een gesprek waarin de bezwaren tegen het ondersteuningsaanbod of de aangeboden school (nogmaals) worden besproken.
- De school onderzoekt of aanpassingen binnen de ondersteuning mogelijk zijn of dat er een plek op een andere school kan worden aangeboden.
- Als ouders en school er samen niet uitkomen, kan het samenwerkingsverband bemiddelen.

Stap 2: Schriftelijke bevestiging en formele kennisgeving

De school bevestigt schriftelijk aan ouders:

- Het geboden onderwijsaanbod en waarom dit passend is en aansluit bij de ondersteuningsbehoefte die in kaart is gebracht.
- De consequenties van weigering van het aanbod, namelijk dat het kind thuis komt te zitten.
- De termijn waarbinnen ouders een keuze moeten maken, bij gebrek waarvan het aanbod komt te vervallen.
- Melding bij leerplicht en samenwerkingsverband om toezicht te houden.

Stap 3: Verantwoordelijkheid verschuift naar ouders

Als ouders na 10 weken na aanmelding nog geen beslissing hebben genomen of het aanbod blijven weigeren:

- Wijst de school de aanmelding af.
- Zijn ouders nu verantwoordelijk voor het vinden van een andere onderwijsplek. De school is dus niet langer verantwoordelijk.
- Wordt leerplicht ingeschakeld als ouders nalaten hun kind elders aan te melden en in te schrijven.

Kind is al wel ingeschreven

Indien een school niet langer in staat is de voor een leerling benodigde ondersteuning te bieden vraagt de school ofwel een onderwijsarrangement (in het OPDC) of een TLV aan. Indien een TLV wordt verkregen kijkt de school of er een school is waar de leerling met de afgegeven TLV toelaatbaar is.

Wanneer ouders het aangeboden onderwijs op het OPDC weigeren kan de zorgplicht jegens een leerling worden opgeschort of kan de leerling - indien er een andere school beschikbaar is waar de leerling toelaatbaar is - worden verwijderd. Daarvoor dient de in de wet en in de schoolgids opgenomen procedure te worden doorlopen. De school doet van een verwijderingsbesluit melding aan Inspectie en de Leerplichtambtenaar.

Stappen in de verwijderingsprocedure:

1. Brief aan ouders met een voornemen tot verwijdering.
2. Ouders en leerling worden uitgenodigd voor een gesprek waarin zij hun zienswijze op het voornemen kunnen geven. Deze zienswijze mag ook schriftelijk worden gegeven.
3. De definitieve beslissing (in het openbaar onderwijs geldt deze beslissing als een besluit) over verwijdering wordt genomen door het bestuur of, indien die daarvoor is gemandateerd, de directie..
4. Tegen een verwijderingsbeslissing staat op basis van de onderwijswetgeving bezwaar open. Ouders moeten daar in het verwijderingsbesluit op worden gewezen. Het schoolbestuur heeft 4 weken de tijd om op het bezwaar te beslissen. Dit kan indien er meer tijd nodig is om te beslissen eenmalig met maximaal 6 weken worden verlengd. Ouders worden in de gelegenheid gesteld hun bezwaar mondeling toe te lichten.
5. Ouders kunnen gelijktijdig de Geschillencommissie Passend Onderwijs (GPO) vragen om over (een voornemen tot) de verwijdering te oordelen. In dat geval houdt het bevoegd gezag de beslissing op bezwaar aan tot de GPO over het verzoek van ouders heeft beslist. Een bezwaarprocedure schort de verwijderingsbeslissing niet op. Ouders zullen daarvoor een verzoek moeten indienen bij de voorlopige voorzieningenrechter bij de rechtbank.
6. Uitkomsten van de GPO-procedure: de GPO kan concluderen dat het verzoek (tot het ongedaan maken van de verwijderingsbeslissing) gegrond is. De GPO kan ook concluderen dat (het voornemen tot) de verwijderingsbeslissing redelijk is.
7. Het advies van de GPO is niet bindend maar wel gezaghebbend. Indien het bevoegd gezag niet de beslissing wil handhaven dient dit goed te worden onderbouwd.

Zorgvuldig documenteren en samenwerken

Het is belangrijk dat de school de inspanningen documenteert, verslagen maakt van gevoerde gesprekken en ouders duidelijk informeert, zodat ook achteraf door derden beoordeeld kan worden of de school zich voldoende heeft ingespannen om tot een passend onderwijsaanbod te komen.

Naar de rechter

Als ouders het niet eens zijn met de beslissing op het bezwaar kunnen zij zich wenden tot de civiele rechter (in het geval het bijzonder onderwijs betreft) of de bestuursrechter bij de bevoegde rechtbank (indien het openbaar onderwijs betreft). In het laatste geval dient dit te gebeuren binnen zes weken na de beslissing op het bezwaar.

pobv ✓
Passend Onderwijs
Barneveld-Veenendaal

bezoek- en correspondentieadres
Copernicuslaan 30
6716 BM Ede
info@pobv.nl

De informatie in deze brochure is met de grootste zorgvuldigheid samengesteld en dient uitsluitend ter informatie. Hoewel wij streven naar juistheid en volledigheid, zijn wij niet aansprakelijk voor fouten, onjuistheden of weglatingen in de inhoud van deze brochure. Aan de verstrekte informatie kunnen geen rechten worden ontleend.

©2025 Samenwerkingsverband
Passend Onderwijs VO
Barneveld-Veenendaal

Versie oktober 2025

www.pobv.nl

